

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trispotno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistovi hiši III. nadst. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadst.

Razpisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Preuravnava naše kmetijske šole

po prof. Huberlandt-ovem nasvetu.

(Koniec.)

Gotovo bodo tudi gg. baron Ritter, grof Latour, in drugi radi sprejemali pridne učence na svoja gospodarstva kot praktikante, in s tem bo tudi bolj premožnim in takim zadostovano, kateri žele večih praktičnihkušenj. Sicer pa naše malo kmečko posestvo ne potrebuje tolike naobraženosti. Za hribske mladenčce bo seveda prav dobro vaditi se v sirarstvu in ravno za to bodo našli izvrstno prakso na Razorki planini—pri Poljubinski zgradni sirarski družbi.

Popotujoča kmetijska učitelja, po zimi njegova učitelja v šoli, pa bodeta pogostoma prihajala v rojstni kraj dijaka, ki bo imel vedno še priliko, popraševati ju za svet in pojasnila v vseh stvareh.

V tako kmetijsko šolo tedaj bo moglo prihajati gotovo lepo število učencev, in če ostane dosedanja svota od 750 gold., ktere daja dežela za slovenske študente na kmetijski šoli, bo zamogel podeliti deželni odbor 15 stipendij po 50 gld.; torej se smemo zanašati na 15 dijakov vsako leto. Prepričani smo pa, da bo marsikter drug bolji posestnik pošiljal svojega sina, ker ga bo lažje pogrešal po zimi od doma, in popotnim učiteljem se bo gotovo posrečilo marsikterega sicer premožnega pa terdovratnega nasprotnika kmetijskega poduka na deželi pregovoriti in poudčiti, da bo tudi on pustil sina v zimsko kmetijsko šolo.

Popotna kmetijska učitelja, naj bi tudi vzbujala občine, posebno bolj premožne, da naj posnemajo občine po Hrvaškem, ktere ustanavljajo študente, ter jih podeljujejo mladenčcem iz domače občine, da obiskujejo kmetijsko šolo.

Tako pride tedaj v 10 letih iz take kmetijske šole več izšolanih kmetovalcev, kakor bi se jih na sedanji komaj v 50 letih izšolalo.

Ako pa temu pridružimo še korist in pa vsestransko širjenje kmetijskega poduka po popotujočih kmetijskih učiteljih, ki bodeta, kakor hitro preneha zimski kurz, šla vsak na svojo pokrajino, ktero bodeta pogostoma obiskovala, in ondot odrasle, stare kmetovalce podučevala; razvidno je, da bo dežela kmalu poznala sad kmetijske šole in prepričani smo, da bo ne le omikanec, ampak tudi priprost kmetič bla-

goslovi mož, ki so omislili kmetijsko šolo, ktera edina more se pomagati našemu opešanemu kmečkemu ljudstvu, preobloženemu s silnimi davki; potihnilo bodo očitni in skrivni nasprotniki kmetijske šole in vesel bo naš list, da bo smel to objavljati in priznavati, da se denar za kmetijski poduk plodonosno obraca, in da je sad šole vsestransk, bolj bodočast zagotavljaajoč.

Ostaja nam še govoriti o popotnih učiteljih. Ko bo zimski kurz prenehal o veliki noči, podala se bodeta oba kmetijska učitelja vsak v svojo pokrajino—eden za okraje: Gorica-Berda, Ajdovščina, Komen in Sežana; drugi za okraje: Kanal, Tolmin, Cerkuo in Boyce—in tam širila kmetijski strokovni nauk mej odraslimi kmetovalci.

Takega kmetijskega učitelja nalog in delokrog bo:

1. izvrševati javna predavanja o raznih kmetijskih, za dotični kraj najvažnejših vprašanjih;
2. pospeševati ustanovo šolskih občinskih vertov;
3. poduperati z dobrimi nasveti kmetijske podružnice in se njihovih sej vdeleževati, ker le tako bo mogoče zelo slabo, skoro nikakoršno delovanje kmetijskih podružnic spodbuditi in živahnije storiti in le tako bo naše e. k. kmetijsko društvo zamoglo istinito nastopiti novo dobo pravega napredka in uspeh, kajti kmetijske filiale po deželi so v prvih vrstih merodajne, one so žile, ki dovaževajo kri srcu, to je glavnemu odboru.

To se je istinito uže sprevidelo po drugih deželah, kder cvetijo kmetijska društva, ki so res prava dobrota za kmetijstvo v dotičnih deželah, ker, če ktemu stanu, gotovo treba kmetijskemu boljiz zastopstev. Tako je tudi pri nas na Avstrijskem marsiktera kmetijska družba sprevidela, da zamore le s pomočjo strokovnjakov, popotnih kmetijskih učiteljev pospešiti vsestransko svoj delokrog in upliv. Nižeavstrijska kmetijska družba je sama ustanovila 3 popotne kmetijske učitelje, ktere je z novim letom prevzela dežela kot deželne uradnike in jih za isti delokrog pustila. Štajerska kmetijska družba se ima (in tega tudi nikedo ne pozabi na Štajerskem) zahvaliti, da je tako lepo in čvrsto organizirana, da tako krepko upliva na gospodarstvi napredek po lepej, zeleney Štajerskej, le prerano umerlemu, neutrudljivemu popotnemu svojemučitelju gosp. Pet. Feuserju. Kedo ne zna po Koroškem ceniti izvrstnih koristi in zaslug za vse bolji in

vspešniši razvitek koroške kmetijske družbe in koroškega kmetijstva popotnega kmetijskega učitelja g. Schütza? Za Česko je kmetijski minister sam nastavil dva deželna popotna kmetijska učitelja, in ustanova drugih 4 je za prihodnje leto obljubljena, čeravno je v deželi 15 kmetijskih šol, od kterih marsikter učitelj tudi o prostih dneh sodeluje kot popotujoči učitelj kmetijstva. In tako je povsod, le na Goriškem, Isterskem in Kranjskem še ne! Še celo tržaška kmetijska družba namerava nastaviti popotnega kmetijskega učitelja za svoj pičli delokrog all okraj! Na Nemškem imenujejo sicer take moze „gospodarske komisarje“ (Landwirtschaftscommissäre) in vsak okraj ima svojega kmetijskega komisarja, in prav ti imajo skrbeti, da se zavedajo kmetovalci svojega poklica in istinito se nikjer tako krepko ne razvija kmetijstvo, nikjer ni slišati tako odločnega postopanja in zavedanja kmetovalcev, kakor na Nemškem. Tak mož—bodisi imenovan popotni učitelj kmetijstva, ali deželni kmetijski komisar, prihaja pogostoma k sejam kmetijskih podružnic, jih navdušuje, jim razklada glavne napake, ki so nahajajo v kmetijah dotične okolice, on jih podučuje, pa tudi sprejema od podružnic izražene želje in prošnje do viših oblastnij, ktere potem poroča (referira) deželnemu odboru, kmetijski družbi, po njej tudi kmetijskemu ministerstvu. Da! pazi naj popotni učitelj posebno na kmetijske podružnice, ker v nje se vpisujejo navadno oni mozeje posestniki, kterim je kaj mar za kmetijski napredek in vsaka beseda, ktero spregovori, bo našla rodovitna tla in obrodila obilni sad. Ko bodo drugi sosedje videli živahno delatnost in lepe uspehe, ne bodo dolgo časa čakali, ampak pristopili bodo v kmetijsko družbo in v ujej zajemali zlate nauke umnega gospodarstva.

Pri nas šteje goriška kmetijska družba komaj 450 udov v celej deželi! Štajerska je imela pred Feuserjem 1600, sedaj šteje 3685 udov; mala Koroška ima čez 2000 udov, itd.

4. Popotnega učitelja nalog bo ustanovljati posebne (specijalne) družbe na pr. vinorejske, sirarske, družbe za skupno prodajo pridelkov, družbe za skupno nakupovanje semena in drugih stvari, posebno kmetijskih mašin. Kedo bi pač mogel tajiti, da ima uže v tem velikansk delokrog, ki, če ga srečno izvršuje, more silno pomoči k večemu blagostanju kmetijskega ljudstva.

LISTEK.

O stanji žensk pri raznih narodih.

(Piše France F.)

(Dalje.)

Če vse skupaj pregledamo, kar smo tukaj slišali o stanji žensk, ne bomo se dolgo pričakali o resnici, da so bile in so še vedno skoro pri vseh narodih več ali manje možu podložne. Nikjer ne živajo enakih svobod in enakih pravic, kakor moški, povsod so nekako sužne, deloma tudi tlačene. Nij torej čuda, če so že od nekaj skušale otrsteti se te odvisnosti in vsaj nekoliko zboljšati svoje stanje.

Kristjanstvu gre ta zasluga, da je nenaturno stanje ženstva odpravilo in mu podelilo višo, etično veljavo, čeravno pod moževim pokornostijo. Od tedaj je ženska emancipacija vedno bolj rastla in se v raznih deželah različno razvijala. Smešno in nenaturno podoba je bila zadobila v srednjem veku pri romanskih in germanskih vitezih. Geslo teh vitezov je bilo: Bogu mojo dušo, moje življenje kralju, moje serce gospojani, a čast meni! Poleg viteških opravil zdel se jim je najvrednejši posel, izvoljeni ljubici vklanjsati se, o prostih urah o njej sladko sanjariti in v pesnih hvaliti jo. Na ta način se je razvila slavnoznan „minne“, t. j. spomin na ljubo podobo v sercu. Od se-

daj naprej prevladala je ljubezen vse življenje, vso pozivjo. Ljubezen je spremenila vse reči, vse življenje, toda večidel na slabo stran. Kako je mislil srednji vek o ženstvu, o tem pričajo Winsbeckove besede: „Žene so lepota in čast sveta, koje nam je Bog v svoji milosti, ko si je za-se v nebesih angelje ustvaril, kot zemeljske angelje poslal, pri katerih vsa naša serca leži. One so olepšane s krono, katero kinčajo mnogi dragi kamni kreposti. Njih ljubezen posvetuje in čisti naša serca in naše gorje zgine pred njo, kakor rosa pred solncem.“

Iz podložnosti možu povzdignila se je na ta način žena naenkrat do neomejenega gospodstva nad njim. Prišle so iz samotnih sob, ozerle so se krog sebe, začele so se vesti gospodovalno, gledale so pri viteških turnirih in delile so po svoji volji hvalo ali grajo. Ta hitra povzdiga je ženskam mnogo škodovala: navzele so se neznanske prevzetnosti in ničurnosti.

In tudi v moralnem obziru je bilo tako povišanje žensk velika napaka. Če je bila poprej dolžnost vsakega viteza šibke in zlasti ženske pred nasilstvom braniti, izcimila se je zdaj moda, da si je vsak vitez izbral gospo, (tudi omoženo), in tej se je vklanjal, jo opeval in skušal s prederznimi dejanji njeno nagnjenost pridobiti, tudi če serce nij čutilo nikakih blažih čutov do izvoljene. Tako je nastala popolnoma urejena „služba gospojani“, ki je obsegala štiri stopinje. Če je vitez vse skušnje dobro prestal, sprejela ga je doma za svojega častilca, kakor kralj z u-

darcem na pleča. Kleče jej je moral obljubiti zvestobo in kakor deželni gospod položila mu je roko med njegove roke, ga poljubila, mu izročila perstan in ga sprejela tako za svojega viteza.

Toda pustimo take norce, med katerimi je bil štajerski vitez Ulrich Lichtensteinski, in pogledjmo malo dalje.

Temu srednjeveškemu častenju žensk je ravno nasprotno preganjanje mladih in starih čarovnic (co-pernic), katero se je najbolj razvilo po drugi polovici XVI. stoletja. Mesto srednjeveške hrabrosti nastopil je strah pred starimi babami. K temu je prišlo še neko posebno sovraštvo do žensk, češ, da se one hudiču udajajo in tako možem odtegujejo, kar sicer njim tiče. Tardili so dalje, da si pridobivajo z hudičevopomočjo tako oblast nad možmi, da morajo ti potem vso njih prevzetnost občutiti. Tako je začelo nečloveško preganjanje ubogih žensk, na katere je enkrat sum padel. Nalašč za to postavljene sodnije so imele čez glavo posla samo s čarovniškimi pravdami.

Vendar so ženske skoro potem zadobile premnogo upliva na javno življenje, zlasti po zapadni Evropi. Ob času Ludovika XIV. so ondi popolnoma ženske vladale, ne da bi same krono nosile. Španijo je vladala kneginja Orsini, Francosko derzna Maintenon in Angleško Sarah Jennings (žena Marlboroughova.) Na Francoskem dvoru se je družilo s tem ženskim vladanjem še jako frivolno življenje. Kralj sam je živel v dvojnem preštvu z gospo Montespan in drugi dvorniki in velikaši so ga posnemali. (Dalje.)

5. Prav tako bo pregledoval razna posestva in kar bo zapazil, da je pomanjkljivega in slabega, bodisi v hlevu pri živini, na dvoriščih pri kmetijskih strojih, na senočetih, da so na pr. preveč mahovite, presuhe, ali premokre, bo dotičnemu gospodarju prijazno omenil in se mu ponudil z do: im svetom prijateljsko pomagati, da bo bolje. Napravljaj bo tedaj, ako bo gospodar ali celi o: kraj želel in se za to obrnil do deželnega odbora, kot gospodarja deželnih kmetijskih učiteljev, načrte (plane) za izsušenje močvirnih zemljišč, načrte za napeljavno vodo na presuhe senočete, za napravo zglednih umnih gnojišč itd.

6. Njegova skrb bo tudi spodbujati občinske zastope, da bi zasajali ob občinskih cestah sadna drevesa, ki kličajo dotične ceste in dajo občinskim denarnicam marsikter lep dohodek. Naj pri tej priliki omenim nekaterih občin na Českem, in Vrtensberskem, ki dobivajo po tej poti vsako leto par tisoč goldinarjev za sadje!

Dragi kmetovalec slovenski! ali ni to lepa pa lahka prilika, pomagati si in mari nema popotni učitelj krasne prilike, tudi s tem navdušenjem in napeljevanjem pospeševati ljudsko blagostanje?

Vea med kmete naj gre kmetijski učitelj, tam naj išče delokroga in ako je pravi mož, našel ga bo. Hitre in uspešne pomoči treba našemu opešanemu, obotlanemu kmečkemu stanu.

7. Tako bo popotni učitelj pravi posredovalec mej deželnim in državnim zborom in kmetijskim ministerstvom, kedarkoli se bo ravnalo za kako večje podvzetje n. pr. za izsušenje (drenažo) kakega močvirja (mahu). On bo tudi zdatno poduperati zamogel pogojzdevanje posebno, če se ne bo staval prestrogo na teoretično stališče gozdarja, ampak bolje na ono kmečkega gospodarja.

8. Kedo pač bo naj bolje pripomogel, da se bodo vpeljale kmetijske nadaljevalne šole na ljudskih solah, in mari ni neobhodno potreben ravno kmetijski popotni učitelj za ljudske učitelje, ki imajo deco podučevati tudi v kmetijstvu, katerim bo vedno zvesti svetovalec. Da! drzno se trditi, da ne bodo c. k. deželne šolske oblastnije mogle veliko opraviti pri ustanovi kmetijskih nadaljevalnih šol brez popotnih kmetijskih strokovnjakov, učiteljev, ki bodo tudi v posebnih obrokih zbirali krog sebe gg. ljudske učitelje in jim podajali potrebne nauke, kakoršnih jim bo treba posebno za njihov kraj. Svetoval bi, da bi deželna šolska oblastnija večkrat ukazala in podelila podpore ljudskim učiteljem enega okraja, ki bi se zbirali na pr. vsakokrat, ko imajo okrajne učiteljske konference, za nekoliko dni, in poslušali predavanja kmetijskega popotnega učitelja.

9. Kedo ne bo priznal, da bodo še le potem zamogle vinorejske družbe vrlo napredovati, ko bo jim pristopil v podporo v njihovem težavnem delovanju popotni kmetijski učitelj, ki jih bo vodil pri napravi trtnice, novih vinogradov, ki bo posebno ob času vendime več dni zaporedoma pri njih, ter jim praktično kazal, kako imajo ravnati z moštom, potem z vinom, kako ga imajo čistiti, filtrirati, pretakati z vinskimi pumpami itd.

10. Ker je prav v današnjih prežalostnih časih kreditno posojilno vprašanje morda odločilno za bodočnost kmetijskega stanu in le umno urejeni kmetijski kredit zamore še zabraniti sicer pretečo kmetijsko krizo, bo popotnih kmetijskih učiteljev nalog, tudi vse storiti, da se ustanovijo kreditne posojilnice po deželi, kakoršne se nahajajo po Nemškem na tisoče, in tudi po slov. Stajerju se lepo razvijajo take družbe, ktere so velike koristi za malega kmetovalca.

11. Popotni učitelji bodo imeli izvrševati razne ukaze, ki jim bodo dohajali od vis. dež. odbora, kateri jim bo izročeval gospodarska vprašanja v pretresovanju in dotično poročevanje; oni so prav po zgledu na Nemškem in Belgiškem deželni kmetijski komisariji in učitelji kmetijskega ljudstva.

12. Oni bodo zamogli kmetijski družbi veliko pomagati ter pregledovati od nje vpeljana, in podpirana gospodarska podvzetja n. pr. ustanovljene stacije govejih plemenskih juncev, razdeljeno subvencijsko živino.

13. Tudi kmetij. ministerstvu bodo prilično mogli marsiktero gospodarsko poročilo izvršiti, kakor bodo oni naj bolj nadzorniki in podporniki ljudskih nadaljevalnih kmetijskih šol.

14. Prav važen nalog naj imajo kmetijski učitelji posebno v tem, da so vsem kmetovalcem po deželi njih gospodarski svetovalci, kakor se uže sedaj veliko gospodarjev do naših kmetijskih učiteljev obrača za svet.

Zato naj jim vis. dež. odbor naroči, da morajo na vsa pismena kmetijska vprašanja, ki bodo jim dohajala od kmetovalcev iz dežele, potrebna pojasnila in nasvete odgovoriti in prav koristno bi bilo, da bi — po zgledu na Nemškem — kmetijski učitelji n. pr. vsak teržni dan, ko prihaja naj več kmetovalcev v mesto, bili v posebni za to odločeni uradnji n. pr. v kakej sobi pri dež. odboru ali pri kmetj. šoli, ter ustmeno vprašanja kmetovalcev sprejemali in na nja odgovarjali.

15. Za njihovo delovanje morejo oglasiti se pri vis. dežel. odboru: c. kr. kmetijsko društvo, kmetijske podružnice, vinorejske in druge družbe, občine, šolske oblastnije in posamezni posestniki. Dež. odbor — dotični

referent — odločuje in naročuje izvršitev učiteljem — komisarijem, ki morajo vedno poročati vis. dež. odboru o njihovem delovanju in konec leta sestavijo obširno poročilo o vseh izvršenih opravilih. Tako bo torej, razun tega, da bo dežela sama dovoljna kontrola za njihovo delovanje, mogoče vedno soditi o njihovej marljivosti in o njih delokrogu.

Iz tega kratkega načerta zamoremo pač razvideti, da bodeta oba učitelja imela jako obširen in tudi gotovo težaven delokrog in da moremo tedaj radostno in z vso mirno vestjo odločiti se za [nameravano reformo posebno slovenskega oddelka naše kmetijske šole, po kateri bo istinito se vsestransko v naj bolj oddaljene in skrite kraje širil kmetijski nauk. Dežela bo v 10 letih zamogla povsod videti sad kmetijske šole in le po tej poti zamoremo dospeti do kmetijskega napredka, do boljše bodočnosti kmečkemu stanu, kar smo vedno želeli doseči po naši kmetijski šoli. Pozdravljamo tedaj ta načert in želimo, da se uresniči!

Dopisi.

V Gorici, 26. febr. (V našo obrambo.) Stara „Presse“ je priobčila v letošnji številki 38 od dne 8. t. m. dopis z Goriškega pod naslovom „Hetzerien eines slovenischen Pfarrers“, kateri je obrnjen proti nekaterim dopisom iz Kobarida in z Bovškega, ki jih je „Soča“ v zadnjem času objavila. Na ta dopis so nas prijatelji še le zdaj opozorili, ko so videli, da ni „Soča“ nobene besede v svojo obrambo odgovorila. Ker se nam v tem dopisu očita „slep o strankarstvu“ in ker so dotično številko gratis prejeli vsi gg. župani na Bovškem kot premij, da so pohlevno podpisali na zadnji strani današnje številke natisnjeno „poslanico“, zdi se nam potrebno, da o tej stvari nekoliko spregovorimo.

Dopis obsega sledeče glavne točke: „Bovško prebivalstvo je ubogo, pa jako marljivo; ker je domača zemlja ne more preživeti, hodi trgovaje po svetu, za to je v vedni dotiki z materjalnimi in duševnimi interesi avstrijskega prebivalstva, kar je glavni uzrok, da se nemški jezik in nemško življenje v tej gorski dolini bolje ohranja, nego drugod, dasi je ljudska korenina slovenska. Enaki interesi vseh občin na Bovškem so ohranili mir in složnost mej prebivalci, dokler je prišel v Bovec nov župnik, kateri je vzbudil narodne razdražbe, jih sé svojimi strastnimi dopisi v „Soči“ dalje neti in širi ter se posebno zaganja zoper c. k. sodnika g. R., kateri je jako zaslužen in v celem okraju tako priljubljen mož, da ga je ljudsko zaupanje uže dvakrat v deželni zbor poslalo. Zoper napade v „Soči“ so vsi Bovški župani podpisali poslanico, katere pa Soča v svojem slepem strankarstvu ni hotela sprejeti, mariveč je očitala županom „servilizem“ ter jih podučevala, naj bodo najprej Slovenci in še le zraven tega Avstrijci; a „haranguirani“ župani ne morejo in ne marajo tega slušati.“ To je kratek posnetek „Pressinega“ dopisa. Zdj mi:

Bovško prebivalstvo je v obče zares ubogo; zemlja mu ne rodi zadosta, da bi moglo ob tem živeti in za to barantajo moški po širnem svetu; koliko jih je po takem barantanju obogatel, ne vemo, a da so Bovčani svoj materni jezik popačili ter se tudi mnogo slabega po svetu navzeli, to je gotovo in g. sodniku najbolj znano. Nemškega jezika pa in nemškega življenja si prebivalstvo slovenske korenine ni moglo ohraniti, mariveč si ga je še le po svetu privadilo. Pa kak jezik, kako živeti!

Kar se tiče župnikovega mišljenja in delovanja — ne moremo družega reči, nego da poznamo v. č. gosp. župnika za odličnega moža po njegovih zmožnostih, po njegovem neupogljivem značaju in iskrenem rodoljubju — in da se ravno njegova neupogljivost in odkritosrčnost mnogokrat slabo razume in še slabše tolmači. Kako postopa na Bovškem in kakošne so razmere med njim in g. R., o tem ne moremo družega vedeti, nego kar smo morda uganili iz poročil našega kobariškega in bovškega dopisnika, katerih pa nismo nikomur ovadili, vsled česar smatramo za nesramno obrekovanje, kar trdi Pr. dopisnik, da gosp. dekan v našem listu razdražbe seje. Mi se sploh skrbno ogibamo vseh razdražb in osebnih polemik; a kedar iz zanesljivih virov pozvedavamo, da se kak upliven mož repenči zoper narodne stvari, da zavire dela narodnim društvom, da sploh svoj upliv zlorabi v škodo naše narodnosti — takrat vštavamo si za dolžnost, takega moža po zaslugi zavračati. In ker smo pozvedeli, da se je gosp. R. na noge postavil zoper ustanovitev čitalnice v Bovcu, in da sploh v narodnih stvareh „zabavlja“, za to smo se postavili tudi mi zoper njega. Mi spoznavamo čitalnice za koristna društva, katere so uže v mnogem oziru pokazala svoj dobrodejen upliv na ljudstvo, in preverjeni smo, da bi tako društvo tudi Bovčanom desetkrat bolje ugajalo, nego kak „Schützenverein“; kajti mej ljudstvom, ki slovi po svojem ubožtvu, ljubezen do lovskega vnehati, pravi se po naše, pospeševati njegovo mizerijo, njegov pogin.

Če hoče g. R. svoje velike zasluge za bovški o-

kraj s papirja v djanje prenesti, naj osnuje morda požarno stražo v Bovcu, ali konsumno društvo za nesrečne Sočane in Trentane, ali okrajno posojilnico; to so primerna društva za bovški okraj, in če le eno v življenje spravi, utrdi si g. R. ljudsko zaupanje tako, da pride še tretjikrat v deželni zbor in da mu ne bo treba segati po takih sredstvih, da bo izvoljen, kakor nekdanj. Pa za danes še molčimo.

Župani z Bovškega so nam zares poslali „poslanico“ s prošnjo, da jo v treh številkah zaporedoma proti plačilu objavimo. Mi bi bili „inserirat“ lahko prav dobro zasolili, a branili smo se ga, ne zaradi slepega strankarstva, ampak za to, ker nam ni ljubo, da se glavarji avtonomnih občin pred svetom smešijo. Ker se nam pa strast in nepravilnost očita, dolžni smo svoji časti, da priobčimo famozno poslanico, za katero nas bode gotovo ljubljanski „Brenclj“ zavidal. Če je gospodu R. spričevalo neužitnosti (Ungeniessbarkeit, Unverdaulichkeit, kajti besede „nevžitovnost“ nismo našli v nobenem slovarju), in brezozirnosti (Rücksichtslosigkeit) po volji, nam tudi prav: Habeat sibi!

Mi nesmo bovških županov v svojih dopisih z nobeno besedo žalili, niti se v njihove zadeve vtikali, za to štejemo njihovo poslanico še vedno za servilno in županov nedostojno objavo, katere je pa tudi v svojej obliki taka, da se je mora vsak omikaneec sramovati, ne da bi jo še podpisaval.

Slednjič se moramo še slovesno zavarovati zoper krivo tolmačenje svoje opazke v listnici uredništva, ko smo županom naznanjali, da ne sprejememo njihove poslanice: Mi nismo nikogar podučevali, kaj naj bo poprej in kaj poslej, rekli smo samo, da tudi mi smo dobri Avstrijci — pa ob enem tudi in ne „zravno tega“ (nebst dem) ponosni Slovenci in Slovani. Pri tej izjavi ostanemo in voščimo k sklepu, gospodom županom, da bi se tudi v njih prsih vzbudil pravi naroden ponos — pa tudi ponos na njihovo dostojanstvo.

Iz goriške okolice 26. t. m. Rihenberg ni hotel za Dornbergom zaostati; za to je napravil preteklo nedeljo besedo s prav zanimivim programom, ki se je tudi v občno zadovoljnost izvrševal. Pevski zbor ni močan po številu, a močan je po izvrstni soli in po krepkih glasovih. Rihenberg sme ponosen biti na svoje pevce, a še ponosnejši na svojega učitelja, kateri ni samo v šoli na svojem mestu, ampak tudi prav marljivo in z ljubeznijo skrbi in dela za prospeh lepega petja med odraslo mladino. Hribarjev dvospev za sopran in alt „Pozdravljam te gorenska stran“ se je posebno dopadal, pa ste ga gospodični pevki zares prav nježno in z občutkom peli. — Ajdovska deklamatorica je v samogovoru iz „Device Orleanske“ razodela svoj lep glas in nenavaden talent za deklamovanje; pri domači deklamatoriki, katere si je izbrala času primerno Stritarjevo pesen „Mir“ je posebno lep vtis naredilo zmerno, pa elegantno kretanje; govorila je nekoliko pretiho, dasi je zadosta pravilno spreminjala glas ter izraževala razne občutke. — Šalogra „Poštena deklica“ sama na sebi ni mnogo vredna, — a verle diletantije in diletantje so jo tako živo predstavljali, da se je občinstvu vendar prikupila. „Poštena deklica“ je bila v svojej borni hišici zares „doma“ in boter Ferluga se je pri svojej nevesti še preveč po domače vedel. Ena „majoljica“ manj, pa bi se bil pošten snubič še bolje prikupil nevesti in — občinstvu. — Sploh pa smo slišali o besedi le pohvalno govoriti; obžalovati je bilo samo to, da je bila dvorana veliko pretesna za toliko množico poslušalcev.

Domačini pa so svojim gostom prav lepo izkazovali pravo gostoljubnost, umikali so se in prostor delali gostom, tako kakor se spodobi pravim omikancem.

Slišali smo, da namerava politično društvo „Sloga“ sklicati v Rihenbergu svoj prihodnji občni zbor. Ali bi ne bilo to prav ugodna prilika, da pevci in igralci zopet stopijo na oder ter nam napravijo po končanih resnih razpravah — prijeten večer?

S Krasa, 24. febr. (Izv. dop.) (Učiteljska konferencija.) Dne 20. t. m. so zborovali kraški učitelji v Komnu; bilo je 20 učiteljev in 2 učiteljici. Konferencijo je vodil gosp. nadzornik Vodopivec. Na dnevnem redu so bili prav zanimivi in za vsakega učitelja važni predmeti. Prvo točko o učnih načrtih je gosp. predsednik odložil za prihodnjo konferencijo. Naslednje točke so se pa prav živahno razpravljale. Nadrobno o tem poročati, zaleglo bi preveč prostora v cenjenem Vašem listu in bi le malo občinstva zanimalo. Učitelji in prijatelji šolstva pa beró pedagogične liste, kateri bodo gotovo tudi o naši konferenciji poročali. — Po končani razpravi je bila volitev udov v zastop okrajne učiteljske konferencije. Zraven starih treh udov, gg. Cvek, Bunc in Praprotnik izvoljena sta brata Anton in Janko Leban. Za zastopnika v okraj. šolskem svetovalstvu je imenovan g. Praprotnik, učitelj v Lokvi — namesto oústopivšega g. Leop. Cveka. Seja je končala precej pozno zvečer.

Iz nakelske županije, 22. febr. (Izv. dop.)
 Včeraj je bila pri nas volitev novega župana in podžupana. V ta namen so se bili zbrali v Matavna vsi občinski zastopniki razun enega, ki ga je bolezen zadrževala. Za župana je bil soglasno izvoljen veleposestnik, g. Ferdinand Mahorčič, razumen, naroden in tudi za javne koristi vnet mož. V njegovi rodbini se sicer županska čast uže od nepamtenih časov ohranjuje. Njegov stari oče je bil še po stari postavi tako imenovan „oberichter“, strijc pa, g. Franjo Mahorčič je dolgo let županil in sicer modro in pošteno je vladal ter marsikaj započel in dognal, za kar mu gre vsa hvala in čast; posebno mu moramo hvaležni biti za čestno delo od škofeljskega brodovja na kranjski meji do lokavškega mejnika. Pa tudi novemu županu je ostal trd oreh, katerega bo treba skoro razgriziti, to je strmi klanec med Naklom in Matavnou, na katerem se uboga živina tako hudo terpinči, da bi se uže iz usmiljenja do nje morala sterjal odstraniti; a delo bi bilo tudi sploh koristno v interesu javnega občevarja. Zeleti bi bilo, da bi za to delo tudi cestni odbor sezanski kaj pripomogel: naša občina je uboga in ne more vsega sama omagati.

Zanašamo se, da bode novi župan, katerega izvolitev cela županija radoščno pozdravlja, v njega stavljeno zaupanje vsestransko opravičil.

Politični pregled.

Z Dunaja dohajajo vznemirljiva poročila. Preteklo nedeljo je zboroval kronski svet pod predsedništvom cesarjevim od 1. do 6. ure popoldne. Andrassy je razložil vnanji položaj, rekel je, da nekatere točke adrijanopoljskih mirovni pogojev žalijo avstro-ogerske interese, da jih tedaj nikakor ne sme terpeti. Uravnanje Bolgarije mu je posebno nevarna točka. Da bo Avstrija pri konferenciji z večjim uspehom terjala, da se mirovni pogoji popravijo, stopil bo Andrassy s predlogom pred delegacije, naj se mu dovoli 60 do 100 milijonov kredita za vojne namene.

Dobro je, da je občno mnenje, tudi v ustavovernih krogih zoper vojno. Celó N. F. Pr. piše, da je mobilizacija predraga za samo demonstracijo, a preslaba in prenevarna za vojno z Rusijo, katera bi našo monarhijo v smrtno nevarnost pripravila.

V državnem zboru je bilo 23. t. m. posvetovanje o colu na petrolej. Vlada je predlagala, naj se naloži na meterski cent 8 gold. cola. Obveljal je pa posredovani predlog, po katerem bo znašal ta col le 3 gold. od m. centa.

Gosposka zbornica je brez razprave sprejela nagodbeno postavo o colni in trgovinski zvezi z Ogersko.

Današnji telegram poroča, da so volitve za vse deželne zборе do jeseni ustavljene in da so dosedanje volitve volilnih mož neveljavne. Ta vest se nam zdi jako pomenljiva, ker izvira dotična naredba najbrže iz sedanjega kritičnega, zunanjega položaja. Pri nas bi sicer še ne imeli novih volitev, a ker je drugod uže pretekla postavna šestletna doba, pa ne bo pri vsem tem novih volitev, je znamenje, da ne bo noben deželni zbor pred jesenijo sklican. Naredba je podobna nekakemu sistiranju ustave.

O konferenciji se še vedno ugiba, ali pride skupaj, ali ne. Mogoče, da pride, a Rusija bode do takrat svojo pogodbo s Turčijo uže sklenila in ne le sklenila, ampak tudi po potrebi zavarovala.

O Bismarkovem govoru še vedno regljajo razne ustavoverne žabe ter ga hudo napadajo, — a ruske novine so z njim zadovoljne. „Golos“ pravi, da je naglašanje historičnega prijateljstva med Prusijo in Rusijo važno.

Med Angleško in Rusijo se strune čedalje huje napenjajo. Angleži pomnožujejo svojo floto v Bosporu, Rusi pa oklepajo vsak dan ože turško glavno mesto ter pomikajo svoje vojske proti jugu.

Časniki raznih barv še vedno mnogo pišejo o novem papežu in ugibajo o njegovih namerah. Nekateri zagotavljajo, da bode Leon XIII. svojo pozornost bolj cerkvenim nego političnim vprašanjem naklanjal. Njegova izvolitev se smatra kot zmaga zmerne stranke. Avstro-ogerski poslanik in kardinal knez Schwarzenberg, kakor

pripoveduje „Osserv. Tr.“, sta nekda prav izdatno pripomogla, da se je izvolitev tako ugodno izvršila. Da je novi papež imenoval kardinala Schwarzenberg za pro-kamornika, naredilo je v dunajskih najvišjih krogih prav dober vtis, ker ima kardinal pri cesarju nekda veliko veljave. Papeževo kronanje bode, kakor se glasé novejša poročila, v prihodnjo nedeljo 3. marcija v sikstinski kapeli.

Razne vesti.

Zahvalna slovesnost zaradi izvolitve novega papeža Leona XIII. je bila preteklo nedeljo v goriški stolni cerkvi, ki je bila v ta namen praznično opravljena. Deležili so se je načelniki vseh oblastnih in mnogi drugi dostojniki; cerkev je bila polna ljudi vseh stanov.

Novega gimnazijskega direktorja, gospoda Theodora Pantke-ja, smo že videli v Gorici. Mož je jako postaven in zdi se nam tudi oblasten. S početkom drugega semestra prevzame bajé vodstvo našega gimnazija. — Pantke je rojen l. 1827 v Hengersdorfu, v pruski Šleziji in izpitan za latinščino in germanščino.

Konec prvega semestra na tukajšnjih srednjih šolah bode v soboto, 2. marcija. Pustni in semestralni prazniki padejo vkup in drugi semester začne potem v petek, 8. marcija.

Il Goriziano je v zadnjem času nekoliko spremenil svoj naslov, ker imenuje se od sedaj naprej „giornale quotidiano del Friuli orientale.“ Mož pravi, da je to popravo še le po dolgem obotavljanji in vsled mnogih spodbujenj od strani svojih priveržencev sprejel. Ali evo nezdode! Komaj se je „Goriziano“ tako pomladil, že nam pride vest iz Rima*, da se goriško ne imenuje več „Friuli orientale“, nego „Venezia Giulia.“ Kaj bode pa zdaj „Goriziano“ začel? Dandanes živimo v jako burnih, „telegramskih“ časih, rekel bi Janko Pajk. Kakor nam vsak dan kaj nepričakovanega prinese, tako se tudi ime naše ože domovine lahko čez noč zopet spremeni. Da ne bodo naši čitatelji iznenadjeni, povemo jim že naprej nekaj imen, katere bo utegnula Goriška v kratkem dobiti, n. pr.: Carnia orientale, Norico meridionale, Istria settentrionale, Venezia di Nord-ost itd. Prosit!

Iz Nabrežine pozvedamo, da je umrl 25. t. m. zjutraj 66 letni, obče spoštovani načelnik tamošnje železnične postaje, g. Ignacij Nikolaj Kopriva, odlikovan s zlatim križem za zasluge s krono, z vojno medaljo, z redom italijanske krone s papeževo medaljo. Bil je obče spoštovan zaradi njegove pravičnosti in uljudnosti in veljal je za poštenega narodnjaka. Nabrežinci ga ohranjuje v trajnem spominu.

Porotniki. Za prihodnjo dobo sodnijskih obravnav pred porotniki, katera začne 11. marcija t. l., so izzrebani: Pascoli Valentin iz Muskoli, Jonko Matija iz Bovca, Pagliaruzzi Izidor iz Kobarida, Pinal Sebastjan iz Perteola, Pecorari Eugenij iz Campolonga, Fornasari France iz Gorice, Jožef Toros r. Jožefa iz Medane, Kersovani Ludvik, iz sv. Roka, Mozetič Anton iz Solkana, Franceschini Edvard iz Gorice, Frantz Nestor iz Gorice, Battilana Jakob iz Teržiča, Nemeč Ivan r. Franceta iz Bilj, Ballaben Sebast. iz Gradišča, Hömig Ferdinand iz Kanala, Avian Herma-gor iz Ogleja, Ivančič Josip (notar) iz Tolmina, baron Teufelbach Artur iz Pevme, Tuzzi France iz Tržiča, vitez Böckmann Avgust, iz Gorice, Cappellani Valentin iz Gorice, mark. Obizzi France Mih. Musina, trgovec v Gorici, pl. Colombichia Anton iz Kormina, Perditsch Karl iz Gorice, Krajnc Jožef iz Drežnice, Cainer Anton iz Fiumicella, Lorenzutti J. K. iz Gorice, Giovanelli Anton iz Gorice, Cumar Anton iz Gradišča, Štubelj France iz Šmarja, Gal Valentin iz Kormina, Dr. Tonkli Jožef iz Gorice, Federicis Jožef iz Gorice, Petarin Valentin iz Ločnika, Peternel Martin iz Cerknega.

Namesniki: Bregant Alojzij, Paternolli Ivan, Migghetti Anton, Paulettig vit. Andrej, Zurmana Avgust, Savorgnani Edvard, Trobic Ivan, Canstein baron Robert, Zuttioni Dominik vsi iz Gorice.

Renčanski rodoljubi napravijo v nedeljo 3. marcija 1878 Besedo v krasni dvorani g. grafa Strassolda.

Program: 1. Predsednikov pozdrav 2. Jadransko morje, uglasbil Ant. Hajdrih; 3. Ljudmila, deklamacija; 4. Pod oknom, uglasbil Ant. Hajdrih; 5. Hčerini svet, deklamacija; 6. Venec narodnih pesni, uglasbil Jos. Kocjančič; 7. Kteri bo?, igra v dveh činih; 8. Nabucco, sinfonia, svira goriški septet; 9. Sokrat pri Dijogenu, klasična podoba. Po „besedi“ ples. Začetek ob 6 1/2 uri zvečer. Vstopnina k „besedi“ 20 kr. Vstopnina k plesu 1 for.

Program: 1. Predsednikov pozdrav 2. Jadransko morje, uglasbil Ant. Hajdrih; 3. Ljudmila, deklamacija; 4. Pod oknom, uglasbil Ant. Hajdrih; 5. Hčerini svet, deklamacija; 6. Venec narodnih pesni, uglasbil Jos. Kocjančič; 7. Kteri bo?, igra v dveh činih; 8. Nabucco, sinfonia, svira goriški septet; 9. Sokrat pri Dijogenu, klasična podoba. Po „besedi“ ples. Začetek ob 6 1/2 uri zvečer. Vstopnina k „besedi“ 20 kr. Vstopnina k plesu 1 for.

Program: 1. Predsednikov pozdrav 2. Jadransko morje, uglasbil Ant. Hajdrih; 3. Ljudmila, deklamacija; 4. Pod oknom, uglasbil Ant. Hajdrih; 5. Hčerini svet, deklamacija; 6. Venec narodnih pesni, uglasbil Jos. Kocjančič; 7. Kteri bo?, igra v dveh činih; 8. Nabucco, sinfonia, svira goriški septet; 9. Sokrat pri Dijogenu, klasična podoba. Po „besedi“ ples. Začetek ob 6 1/2 uri zvečer. Vstopnina k „besedi“ 20 kr. Vstopnina k plesu 1 for.

* Glej novoizšlo knjigo: Fabris, Il confine orientale d'Italia.

Vabilo k Besedi, kijo napravijo koperski učiti. pripravniki sé svojim orhestrom v rojanski čitalnici v nedeljo 3. marcija t. l. Spored: 1. Marsch „Haute volée“ J. Czastka 2. „Govor.“ 3. Na boj! V. Kosovelj. 4. „Iride simfonica“ P. Parovel. 5. „Deklamacija“ J. Stritar. 6. „Slovo“ (Četverspev) M. Zega. 7. Aria e duetto „Fuggi da morte orribil cotanto“ nell'opera Poliuto Donizetti. 8. „Nekatere narodne pesni“ Kocjančič. 9. „Reminiscenze“, potpourri-Valse P. Parovel. 10. Igra: „Novci za diplomo“, v enem dejanji. 11. „Jadransko morje“ z orhestrom Hajdrih i Parovel. Vstopnina za neude 1 for., za ude 50 kr., gospe in gospodične proste. Začetek ob 6. uri zvečer. Po besedi ples.

Vabilo k vesellicama, kateri napravi društvo „Edinost“ v Ajdovščini dne 3. in 5. marcija v svojih prostorih. Program je: 3. marcija: domači ples; 5. marcija popoldne ob 1. uri „Korso“, zvečer kostumiran ples. Začetek je točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina k plesu 1 gl. Vstopnice se dobivajo le proti izkazu vabila. Odbor.

Žganje krajša življenje. Nekdaj je bilo žganje v naši deželi čisto nenavadna pijača. Rabili so je le, kadar se je kedo prenajedel, ali je sploh koga želodec nadlegoval. Pošten tropinovec, slivovec ali brinjevec veljal je takrat za zdravilo. — Toda časi so se tudi v tem spremenili; žganje je v preteklih 25 letih, od kar je začela trtna bolezen grozdje na stebelu sušiti, zelo razširilo krog svojih prijateljev in zlasti v naših gorah je postalo vsakdanja pijača za delalce. Pa ne da bi mislili, da je žganje, katero v štacunah prav cenó prodajajo in je gospodarji svojim delalcem delé, tropinovec, slivovec, brinjevec ali kaj takega; kaj šč! Žganje narejajo dan danes iz špirita in vode, špirit pa iz žita, krompirja in tudi iz drugih manj nedolžnih snovi. Domač tropinovec, slivovec itd. so zdaj teže od nekedar dobiti v naravnem, nepovarjenem stanji; nasprotno so pa sedanja žganja v namoma zdravju zelo škodljiva, o čemur se najlaže prepričamo, ako beremo statistične date o pomiranji ljudi v Galiciji, kjer se je žganje med vsemi avstrijskimi deželami najbolj vdomačilo. Leto 1875 je bilo za Galicijo glede umerljivosti normalno; umerilo je 197.469 ljudi, to je izmed 279 eden. Toda razmerje ni bilo v vseh 74 okrajih enako. V 14 okrajih je prišel en mrtvev na 18 do 22 živih, v 27 na 23—28, v 20 na 28—35, v 11 na 35—39 in samo v dveh okrajih jih je tako malo pomerilo, da je prišel en mrtvev na 42—49 živih. — V deželi je bilo takrat 23.269 žganjarij, tako da je prišla na 233 prebivalcev vstevši otroke po edna. Pa tudi v tem oziru ni bilo razmerje v celi deželi enako: V 15 okrajih je štele vže vsakih 120 do 197, svojo žganjarijo v 24 okrajih je prišla na 250 do 300, v 9 okrajih na 300 do 351 prebivalcev ena žganjarija in le pri dveh okrajih so razmere veliko boljše, ker se šteje na vsakih 547 do 550 prebivalcev ena žganjarija.

In te razmere, to je število takih pilnic in pomiranja ljudstva, se prav čudno vjemajo. V tistih okrajih, koder je največ žganjarij, ljudje najhuje pomirajo; da, v okraji Rava, kjer je največ žganjskih pilnic, je tudi mortaliteta čisto isvanredna, ker štejejo tam na vsakih 199 živih enega mrtvega na leto. V okrajih sé srednjim številom žganjarij so tudi zdravstvene razmere boljše, a najugodnejše so pa tam, kjer pijó najmanj žganja, to je v okrajih Nove Miesto in Myslenice: tam se šteje na vsakih 547 oziroma 555 prebivalcev ena žganjska pilnica, za to pa tudi en mrtvev v letu na 43 (v Myslenicah) in na 49 (v Novem Miestu) živih. V okraji Novega Miesta so razmere gledé pomiranja tako ugodne, da ni nikjer ugodnejših v celi Evropi, edino Norveško in irlandsko se ponášata z enako mortalitetno številko. Vtegnil bi pa kedo ugovarjati, da so v tistih okrajih, v katerih ljudstvo tako hudo pomira, morda klimatični, ali drugi zdravju škodljivi uplivi, kakor močvinje i. dr., kateri smrtno koso tako uspešno podpirajo. Pa to ni res, kajti nekateri okraji, kder je pomiranje ljudi najhuje, leže v hribih, okraj Myslenice je pa skoró ves v rovinah. V dveh okrajih, kjer ima smrt leto za letom največ zetev, ni prav nobenih klimatičnih ali drugih zdravju škodljivih uplivov, pač se pa nahaja tam 612 žganjskih pilnic!

Naj pomenljivejši kontrast razkazujeta okraja Rava in Nove Miesto, v prvem štejejo na vsakih 120 prebivalcev eno žganjarijo, pa na 20 živih enega mrtvega, v drugem na 547 prebivalcev eno žganjsko pilnico, pa na 49 živih enega mrtvega na leto. Te številke ne govore, ampak upijejo, one so pravi „Mene, Thekel, Phares“, ki naj bi se globoko v spomin zagrebel našim oblastnijam in našemu ljudstvu. — Posebno po Soški dolini se pomikajo tedén za tednom vozovi špirita na gorsko stran; v glavnih krajih se ta špirit krsti ter spreminja v pijačo ali v kugo, kakor hočete, in tako zvaui „lemparji“ raznašajo to kugo po vseh gorskih vaseh in posamnih pohištvih, kamor koli je mogoče dohajati. Ta kuptija in barantja s krščenim špiritom se v naših gorah žalibog čedalje bolj širi in vtegne s časom enake nasledke imeti, kakoršne ima v Galiciji. Za to bi morale pristojne gosposke strogo nadzorovati glavne žganjske prodajalce in „lemparje“, pa tudi občinski zastopi bi

menda ne grešili, ako bi s primernimi davščinami zavirali barantijo sé žganjem; kajti če je pravično, da se nalagajo užitninske doklade na vino in na pivo, — je po našem mnenju krivično, da je žganje prosto vsake občinske davščine.

Prijateljem dobrega berila! Tiskarnica družbe sv. Mohora prevzela je ponujeno ji zalogo in izdanje druge knjige „Ant. Mart. Slomšeka zbranih spisov“: Basni, prilike in povesti (zbral in vredil Mih. Lendovšek, katehet v Ptujii) največ zaradi tega, naj bi se ne ustavilo (tega se je bilo v resnici bati!) vse hvale vredno početje zbiratelja in vrednika spisov umerlega knezo-škofa.

Če je že prva knjiga „Slom. zbr. sp.“ razveselila sleherni rodoljubno slovensko serce, reči smemo, da tega tudi ova druga nič manj storila ne bo! Da, rekli bi, da je notranja vrednost te druge knjige še mnogo več!

Zato se nadjamo, da kljub slabim, in izdavanju knjig jako neugodnim časom, v katerih živimo, bodo rodoljubi vseh slovenskih pokrajin vedeli skrbeti za to, da družbena tiskarnica pri tem početju ne bude v zgubi ostala.

Knjiga obsega 25 tiskanih pol. Cena jej je nizka, broširan iztis 1 gl. 20 kr., terdo vezan 1 gl. 30 kr. Dobiva se v Celovcu v tiskarnici družbe sv. Mohora in pri vseh bukvarjih, ki imajo slovenske knjige na prodaj, v Gorici pri Wokulatu.

„Slovenska Matica“ v Ljubljani je imela 13. t. m. občni zbor. Navzočnih udov je bilo 48. Prvo-sedeik in tajnik sta imela svoje odgovore kakor druga leta. Prihodnje leto izda „matica“ Vernejevo potovanja okolo sveta v 80 dneh, „Floro po slovenskih deželah“ od prof. Jul. Glövackega in pa „hrvatsko-slovensko slovnico.“ — Zborove razprave so bile precej živahne. Društvenik Jurčič je predlagal, naj bi se v letopisu na konci ne tiskala poročila o občnih zborih in odborovih sejah, ker je škoda, da se za to toliko potrosi. — Društvenik Janko Krsnik je precej ostro kritikoval letos priobčen Costov životopis, katerega je spisal prof. Urbas. — Predsednik dr. Bleiweis je obžaloval, da ne more gosp. pisatelj sam svojega dela zagovarjati, ker ni mogel priti k zboru — izrazil je pa nado, da se gosp. prof. Urbas o tej zadevi gotovo še sam oglasi. — Naj živahnejša razprava je bila o izdaji hrvatsko-slovenske slovnice. — Jurčič je poudarjal, da bi se denar za tako delo čisto zavrgel, ker se Slovenci in Hrvatje med seboj prav dobro razume in ker izobraženim Slovencem, kateri se hoté naučiti hrvaščine, uže hrvaška slovnica popolnoma zadostuje. — Prof. Vodusek bi rajši videl, da bi se izdal kratek slovar hrvatski nego slovnica. — Šolski nadzornik Šolar je govoril zoper slovar in zoper slovnico, češ, da imajo Hrvatje slovarjev uže dovolj, in ti nam zadostujejo; kaj boljšega mi ne moremo izdati, kaj slabšega je pa nevredno. Sicer je pa opomnil govornik, da smo uže raznih slovarjev sklenili izdati, da je pa le pri sklepih ostalo. — Vodusekov predlog je na padel.

Za preglednike računov so imenovani, prof. Josip Celestina, prof. Jakob Hafner in g. Žagar.

Zarad izdajanja znanstvenega časopisa je došlo več nastvetov nenavzočnih udov.

Mnenje v tem oziru ni bilo ravno razcepljeno, za to je zbor koncem soglasno sklenil:

a. naj se za zdaj odloži izdavanje znanstvenega časopisa, ker ni še zadosta podpirateljev; b. naj se izdaje namesto letopisa vsako četrtletje en zvezek, iz katerega se lahko, če bude kazalo, kasneje znanstven časnik razvije.

Pri volitvi novih odbornikov je bilo oddanih samo 273 glasov. Izvoljeni so: prof. Erjavec in Parapat (273), Vilhar in dr. Zupanec (271), prof. Zupančič Vil. (270), Kozlar (268), prof. Majciger (266), Zolgar (264), Močnik (263), Krišper (261), dr. Jarc (260), prof. Šuklje (259), Keržič in Marušič (256), Robič (255), Hubad (239 glasov).

LISTNICA UREDNIŠTVA. Gosp. dopisniku iz Kl... Poznamo premalo tamošnje razmere, za to ne moremo sprejeti. Če so Vaše pritožbe opravilene, je najbolje, da se obrnete ž njimi do pristojnih oblastnij. Ne zamerite! — G. J. G. iz Kala; M. M. iz Lokovca; A. L. iz Sezane: prihodnjič; danes smo prišli s prostorom v zadrugo. — G. T. K. v Bači: Mari se šalite? ne razumemo, za to ne moremo sprejeti. — Gosp. B. iz S. Moramo svojo obljubo zarad popisa besede preklicati. Je uže tako!

Vsem onim, kateri so ranjko

Ursulo Tranquillini

najino preljubljeno mater oziroma taščo, na zadnjem nje potu spremljati blagovolili, izrekava iz dna srca naj toplejšo zahvalo.

V Tolminu 14. februarija 1878.

JULJANA CAZAFURA kot hči
JULJAN CAZAFURA kot zet.

Vsi naši uljudni pozivi, da bi zamudniki plačali dolžno naročnino za pretekla leta, so prav malo izdali. Prejšnji g. lastnik „Soča“ je tem nevoljniji, ker ga tiskarna pritiska za dolžne tiskovne stroške. Danes nam je naznanil, da mu je sicer zelo neručno, a da ne more drugače, nego po sodnijski poti postopati proti onim, ki bi mu v 8. dne h ne plačali. Za Boga! pomislite vendar, da delati, truditi se in po vrhu tega še škodo in situosti imeti, je prevelika žrtva tudi najodličnejšemu narodnjaku. Poravnajte tedaj! Opravnništvo „Soča“.

Poslanica.*)

Mi podpisani župani bovškega okraja javno izrečemo k dopisu iz kobarida, na katero se opisa številico... goriškega lista „Soča“ nasledno: — Mi Bovčani smo vsak ko vsi in vsi ko eden, in kot taki je tudi naš okrajni sodnik, gospod Aleksander Rosman. Mi smo Avstrijani in potem Slovenci. — Mi kot očetje imamo tudi presoditi, kar je koristno in potrebno nam in našim otrokom. — Naš gospod sodnik Rosman je vreden vsega spoštovanja in vse ljubezni ravno zavolj svojega odkritosrčnega patriotizma, zavolj svojo nevižitovnost, brezozirnost in čisto poštenost; zavolj svojega žrtvovanja za našo in občno dobro. Zato ga tudi ljubijo i spoštujejo vsi prebivalci bovčanski in tudi drugih okraj.

Naj z tim razvidijo uzročniki in deležniki istega, da mi tudi hočemo se obrniti proti njih brez vsega drugega na pravno stran. Naj se prizadevajo raji po nauku kristuza v ljubezni proti bližniku. Naj Boga molijo, da jih razsvetli sveti Duh tako, da enkrat bo mogoče Bogu, njih soditi miloščerno pred svojim sodnim stolom.

V Bovcu, dne 25. januarja 1878.

Franz Strausgitl župan v Bovcu
Jozip Vule župan na Česosci
Andreas Wenzl župan na Logu
Žager župan v Žagi
Isidor Ostan župan v Serpenici
Andreja Fon župan v Ternovi
Anton Domeuščig župan na Soča
† Franc Gosner župan v Trenti
skoz me Domeuščig.

*) Gleji dopis iz Gorice!

Ured.

Dunajska borza.

	28. Februarija	
Enotni drž. dolg v bankovcih	61	gl. 95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	53	„ 59 „
Zlata renta	73	„ 49 „
1860 drž. posojilo	110	„ — „
Akcije narodne banke	785	„ — „
Kreditne akcije	227	„ 25 „
London	119	„ 61 „
Napol.	9	„ 55 ¹ / ₁₀ „
C. kr. cekini	5	„ 64 „
Srebro	107	„ 10 „
Državne marke		

Dobro semenje

gotove uljene farbe

za dobiti kod g. Poppović-a v Zagrebu.
Cienik se šalje franco.

Oznanilo.

Jemljem si čast slavnemu občinstvu naznati, da se pri podpisanemu nahaja bogata zaloga voska, sveč in torč iz slavnoznane tovarne **Real Gavazzi-a** v Benetkah. Bila je odlikovana od cesarja avstrijskega, Franciška Jožefa, od kralja bavarskega, Maksimiliana II., od kralja pruskega, Friderika Viljelma in od umrlega francoskega cesarja, Napoleona III. Obdarovana je bila pri razstavi v Londonu l. 1862, pri obertnijski razstavi v Parmii, pri razstavi v Turinu, v Milanu, v Luki in slednjič pri razstavi v Filadelfiji.

Gg. naročnikom se bo postreglo z vso skerblijivostjo in natančnostjo in prav ugodno ceno.

Cena je: I. versta 2 gl. 40 sold.

II. „ 2 „ 20 „

Podpisani se tedaj zanaša, da bo v kratkem počasten s prav obilnimi naročili.

Jakob Palla v Korminu.

Oznanilo.

Ker smo velikansko zalogo tako imenovanega alpaka-srebra v Abisiniji (Afriki) za neverjetno nizko ceno kupili in v naši fabriki zoper 63 strojev na par postaviti ukazali, smo sedaj v prijetnem položaji naše izdelke iz alpaka-srebra po 32% ceneje, boljše in lepše oddajati, kakor do sedaj. Vsakemu je namreč znano, da naše alpaka-srebro nikdar sreberne barve ne zgubi, in še od najmočnejši kisline nič ne terpi, kar pismeno zagotovimo.

ZNIŽANA CENA.	
6 žlicek za kavo iz alpaka-srebra	gl. 1.50, 1.60, 2.00, 2.60
6 žlic velikih	„ 2.00, 2.60, 3.40, 5.00, 6.00
1 velika žlica	„ 1.50, 2.40, 2.90, 4.00, 5.00
1 žlica za mleko	„ 1.00, 1.45, 2.30, 3.20, 4.00
6 parov nožev, vilic z angleškimi klinami in alpaka-srebrnimi držali	gl. 4.50, 5.30, 6.80, 7.50, 9.00
6 parov desertnih nožev in vilic z angleškimi klinami in alpaka-srebrnimi držali	gl. 3.50, 4.80, 5.50, 6.95
6 parov kličnani in alpaka-srebrni, držali	gl. 3.50, 4.80, 5.50, 6.95
Polje tega elegantne svečke za na mize, par po gl. 1.00, 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50, 5.00, 5.50, 6.00, 6.50, 7.00, 7.50, 8.00, 8.50, 9.00, 9.50, 10.00, 10.50, 11.00, 11.50, 12.00, 12.50, 13.00, 13.50, 14.00, 14.50, 15.00, 15.50, 16.00, 16.50, 17.00, 17.50, 18.00, 18.50, 19.00, 19.50, 20.00, 20.50, 21.00, 21.50, 22.00, 22.50, 23.00, 23.50, 24.00, 24.50, 25.00, 25.50, 26.00, 26.50, 27.00, 27.50, 28.00, 28.50, 29.00, 29.50, 30.00, 30.50, 31.00, 31.50, 32.00, 32.50, 33.00, 33.50, 34.00, 34.50, 35.00, 35.50, 36.00, 36.50, 37.00, 37.50, 38.00, 38.50, 39.00, 39.50, 40.00, 40.50, 41.00, 41.50, 42.00, 42.50, 43.00, 43.50, 44.00, 44.50, 45.00, 45.50, 46.00, 46.50, 47.00, 47.50, 48.00, 48.50, 49.00, 49.50, 50.00, 50.50, 51.00, 51.50, 52.00, 52.50, 53.00, 53.50, 54.00, 54.50, 55.00, 55.50, 56.00, 56.50, 57.00, 57.50, 58.00, 58.50, 59.00, 59.50, 60.00, 60.50, 61.00, 61.50, 62.00	

Narčila z dežele proti poštnem porzeji natančno izvršuje
Fabrika za metalne izdelke Blau & Kann
Dunaj (Wien) Babenbergerstrasse N. 1

DOKTOR

Janez Saunik,

dosluzeni sekundarij prvega reda v Dunaj-skej c. k. veliki občni bolnišnici, stanuje

Travnik, hiša baron Baselli-eva,
št. 288, I. nadstropje.

Naznanilo.

Primerne jedi in pijače izbirati je zadeva prav velike važnosti posebno tam, kjer se vsaka neprevidnost v tem obziru pokaže, kadar prebavanje ne gre po navadnem pravilu. Ako se to zanemari, nastanejo dolgotrajne želodčne bolezni.

Ker se take neprevidnosti tudi pri največi pazljivosti ne dajo popolnoma odstraniti, se nam zdi primerno opozoriti na neko od vseh strani poterjeno sredstvo. To je **dr. Müller-jev, na Dunaji, sodnijsko preiskovani, tako imenovani Praeservativ-Balsam**, ki se posebno priporoča proti kerču, ki delovanje želodca vredi, vsako akutno in kronično vnetje v želodcu in črevah odstrani, metanje, drisko, zlatenico itd. naglo ozdravi.

Kdor se po morji vozi, je za-nj ta balsam vsega priporočevanja vreden, ker odstrani nagljenje k morski bolezni.

Laboratorij in centralni depot za razpošijanje: **J. žl. Miller, lekarnicar Kronstadt, Siebenbürgen.**

V Gorici edino nahaja se pri lekarničarju Pontoni-u v Raščelu, v Reki pri A. F. Gotthardt et Comp.